

PRIPOMIENKA

Inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy - INEKO

k **návrhu zákona**, ktorým sa mení a dopĺňa **zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám** a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (materiál č. LP/2017/678, rezortné číslo 49531/17-110), ktorý bol predložený Ministerstvom spravodlivosti SR na pripomienkové konanie dňa 20.9.2017 na portáli SLOV-LEX (<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2017/678>).

1) K bodu 2:

Navrhujeme v bode 2 novely prijať Alternatívu č. 1 a v nej znenie § 2 odsek 3 písm. c) doplniť, aby jeho znenie bolo nasledovné:

„c) povinné osoby podľa odsekov 1 a 2 vymenúvajú, volia alebo nominujú viac ako polovicu členov ich riadiaceho orgánu alebo kontrolného orgánu.“

Odôvodnenie:

Predkladateľom navrhnutú formuláciu „vymenúvajú alebo volia“ je potrebné v záujme jednoznačnosti potrebné precizovať, aby sa predišlo sporom v aplikačnej praxi. Napr. pri akciových spoločnostiach volí všetkých členov dozornej rady (teda kontrolného orgánu) kolektívne valné zhromaždenie. Rovnako všetkých členov predstavenstva (riadiaceho orgánu) volí spravidla dozorná rada, prípadne tiež valné zhromaždenie. V takýchto spoločnostiach preto z formálneho hľadiska jednotliví vlastníci (a teda ani povinné osoby) viac ako polovicu členov orgánov nevymenúvajú ani nevolia, ale navrhujú či nominujú.

2) K bodu 13:

Navrhujeme, aby sa v bode 13 novely v § 5 ods. 5 druhá veta začínala nasledovne:

„Povinné osoby podľa § 2 ods. 1 až 3 zverejňujú aj bez súhlasu dotknutej osoby informácie o osobe, ktorú povinná osoba vymenovala, zvolila alebo inak ustanovila do funkcie štatutárneho orgánu, riadiaceho orgánu alebo kontrolného orgánu v povinnej osobe podľa § 2 ods. 2 a 3, alebo vedúceho zamestnanca v štátnej službe s funkciou generálny štátny radca, a to v rozsahu najmenej...“

Odôvodnenie:

Novela v bode 13 ustanovuje povinnosť zverejňovať vymedzené údaje o zástupcoch štátu a samospráv v nimi financovaných alebo kontrolovaných subjektoch. Pravdepodobne sa pritom zabudlo na vedúcich štátnych zamestnancov, pri ktorých je povinné zverejňovanie obdobných informácií prinajmenšom rovnako dôležité. Obzvlášť ak ide o osoby na najvyššej úrovni riadenia ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy (najmä generálni riaditelia sekcií). Nami navrhnuté znenie preto povinné zverejňovanie vymedzených údajov rozširuje aj na vedúcich štátnych zamestnancov. Aby takýto návrh nebol vnímaný ako príliš široký, považujeme za nutné toto ustanovenie aplikovať prinajmenšom na vedúcich zamestnancov v štátnej službe s funkciou generálny štátny radca (najmä generálni riaditelia sekcií).

3) K bodu 24:

Navrhujeme, aby v § 5a v nových odsekoch 15 a 16 písmeno d) znelo nasledovne:

„d) celková hodnota predmetu zmluvy, ak ju možno určiť, vrátane dane z pridanej hodnoty, a tiež bez dane z pridanej hodnoty ak je povinná osoba jej platcom“

Odôvodnenie:

Doteraz platné nariadenie vlády upravujúce podrobnosti o zverejňovaní zmlúv v Centrálnom registri zmlúv vyžaduje údaje o hodnote zmluvy vrátane dane z pridanej hodnoty (DPH). Napriek tomu sa v praxi stáva, že niektoré zmluvy (i mimoriadne veľké), sú uvedené v registri nesprávne – s cenou bez DPH, a to aj v prípade povinných osôb, ktorých iné zmluvy sú uvedené správne s cenou vrátane DPH (napr. <http://www.crz.gov.sk/index.php?ID=1378548&l=sk> alebo <http://www.crz.gov.sk/index.php?ID=2885078&l=sk>). To výrazne skresľuje zverejňované údaje, sťažuje ich vzájomné porovnávanie a dokonca aj znehodnocuje štatistiky o súhrnných hodnotách uzatváraných zmlúv jednotlivých povinných osôb, rezortov i celého verejného sektora.

Predkladateľom navrhnuté zakotvenie podrobností o zverejňovaní zmlúv priamo v zákone považujeme za posun správnym smerom. V odseku 15 písm. d) predložená úprava, podľa ktorej by povinné osoby mali uvádzať hodnotu zmluvy s informáciou, či je v nej zahrnutá DPH, však nemusí priniesť nápravu a eliminovať chybné zverejňovanie niektorých zmlúv s cenou bez DPH. Navrhujeme uvedené ustanovenie upraviť tak, aby povinné osoby, ktoré sú platcami DPH, museli poskytovať Úradu vlády SR obidva údaje o hodnote zmluvy – bez dane aj vrátane dane. Veríme, že uvádzanie oboch hodnôt je vhodnejší a účinnejší spôsob, ako opakujúce sa chyby eliminovať jednak pri zdroji, teda na strane povinných osôb, a tiež vďaka možnosti jednoduchšej kontroly na strane prevádzkovateľa – overením, či v zverejnenej informácii o uzatvorení zmluvy je vyššia z dvoch hodnôt, ktoré povinná osoba zaslala úradu vlády, a teda cena vrátane dane z pridanej hodnoty.

Ďalším dôležitým opatrením na predchádzanie nedorozumeniam a chybám pri zverejňovaní údajov o hodnote zmluvy by bolo explicitné uvedenie (doplnenie) slov „vrátane DPH“ k údajom „cena“, „zmluvne dohodnutá čiastka“ a „celková čiastka“ v Centrálnom registri zmlúv.

Aby sa zabezpečila aj oprava doteraz nesprávne zverejnených informácií o cene či hodnote zmluvy, odporúčame, aby Úrad vlády SR prípadne Ministerstvo spravodlivosti SR požiadali všetky povinné osoby o kontrolu nimi zverejnených zmlúv a opravu v CRZ zverejňovanej hodnoty všade, kde nevyjadruje cenu vrátane dane z pridanej hodnoty. Nepovažujeme za náležité riešiť situáciu novým (pravdepodobne prechodným) ustanovením zákona, keďže pri už zverejnených zmluvách ide o zosúladenie s doteraz platným právnym stavom.

4) K bodu 70:

Navrhujeme zároveň, aby v bode 70 novely navrhované ustanovenie § 22g znelo nasledovne:

„§ 22g

Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. septembra 2018

- (1) Ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú na povinne zverejňovanú zmluvu uzavretú po 1. septembri 2018, na objednávku tovarov a služieb vyhotovenú po 1. septembri 2018 a na faktúru doručенú alebo zaplatenú po 1. septembri 2018.
- (2) Na konania začaté pred 1. septembrom 2018 sa použijú predpisy účinné do 1. septembra 2018.
- (3) Povinná osoba, ktorá pred 1. januárom 2011 uzatvorila písomnú zmluvu, ktorá obsahuje informáciu, ktorá sa získala za finančné prostriedky, s ktorými hospodária právnické osoby verejnej správy^{7aa)} vrátane neštátnych účelových fondov alebo sa týka používania týchto finančných prostriedkov, nakladania s majetkom štátu, majetkom vyššieho územného celku alebo majetkom právnických osôb zriadených zákonom alebo na základe zákona alebo nakladania s finančnými prostriedkami Európskej únie, je povinná **do 28. februára 2019** zverejniť v registri údaje podľa **odseku 5**, ak na základe zmluvy k 1. septembru 2018 existuje záväzok z nej vzniknutý.
- (4) **Povinná osoba, ktorá v období od 1. januára 2011 do 1. septembrom 2018 uzatvorila písomnú zmluvu, ktorá na vznik, zmenu alebo zánik práva vyžaduje vklad do katastra nehnuteľností podľa osobitného predpisu,^{7fb)} a ktorá by v prípade uzatvorenia po 1. septembri 2018 bola povinne zverejňovanou zmluvou, je povinná do 31. augusta 2019 zverejniť v registri údaje podľa odseku 5.**
- (5) Údaje o zmluvách uvedených v odseku 3 **a odseku 4** sa zverejňujú v rozsahu týchto údajov:
  - a) názov zmluvy, ak je k dispozícii,
  - b) identifikáciu účastníkov zmluvy; ak ide o osobné údaje účastníka zmluvy odlišného od povinnej osoby, uvedú sa osobné údaje podľa § 5a ods. 13,
  - c) popis predmetu zmluvy,
  - d) hodnotu predmetu zmluvy, ak ju možno určiť, **vrátane dane z pridanej hodnoty**
  - e) dátum uzavretia zmluvy, prípadne dátum udelenia súhlasu s uzavretím zmluvy,
  - f) údaje o označení nehnuteľnosti v rozsahu podľa osobitného predpisu^{7fa)}, ak ide o zmluvu podľa odseku 4.**
- (6) Povinnosti ustanovené v odsekoch **3 až 5** sa nevzťahujú na obce a ich povinné osoby podľa § 2 ods. 3.

Odôvodnenie:

Na zverejnenie informácií o starých zmluvách pred roka 2011, ktoré sú stále živé, by mala postačovať lehota 6 mesiacov od účinnosti nového zákona (novely). V rovnakej lehote je reálne zabezpečiť zverejnenie aspoň vybraných informácií o zmluvách, ktorými Národná diaľničná spoločnosť (NDS) nadobúdala nehnuteľnosti v čase, keď už platil zákon vyžadujúci povinné zverejňovanie zmlúv ale NDS ich pre výnimku v zákone nemusela povinne zverejňovať.

Zároveň navrhujeme, aby sa do návrhu zákona doplnil nový bod:

5) „V § 5a sa ods. 2 na konci dopĺňa textom:

„a nejedná sa o zmluvu, ktorej predmetom je prevod vlastníckych práv k nehnuteľnostiam.“

Odôvodnenie:

Navrhovaná novela ruší výnimku z povinného zverejňovania zmlúv týkajúcich sa vyporiadania vlastníctva nehnuteľností do vlastníctva NDS. Túto zmenu vítame, keďže doterajšie nezverejňovanie zmlúv vyčleňovalo spod režimu povinného zverejňovania zmluvy v súhrnnej hodnote stoviek miliónov eur (pri aktuálnych projektoch pri Bratislave, Prešove a Košiciach ide o vyše 500 miliónov eur), a to bez dôvodu, ktorého závažnosť by prevyšovala verejný záujem na ich zverejnení. Aby účinok zrušenia výnimky nemohol byť v praxi marený, je potrebné doplniť § 5a ods. 2 tak, aby bolo jednoznačné, že výnimka pre verejné firmy zo zverejňovania zmlúv uzatvorených v bežnom obchodnom styku sa netýka zmlúv, predmetom ktorých je prevod vlastníckych práv k nehnuteľnostiam.